

opusdei.org

Vrlo ljudski, vrlo božanski (XIV): Riječima davati svjetlo

Isus i njegovi prvi učenici pokazivali su veliku ljubav prema istini, sa sigurnošću da istina sa sobom donosi duboku radost.

26.01.2023.

Evo pravog Izraelca u kojem nema prijevare (Iv 1,47). Isusovu hvalu Natanaelu mogli su primijeniti i na njega samoga svi oni koji su ga

slušali. Učitelj je govorio samo istinite riječi i duboko živio po njima. U Isusovim riječima uvijek vidimo njegovu žarku želju da nam da najbolje što ima. I njegova ljubav Ga vodi da uvijek govori transparentno, željan da nam da svoju istinu i svoje milosrđe. Zato su, tada kao i danas, njegov život i svjedočanstvo toliko snažni, iako ponekad znaju šokirati ili zbuniti ljude.

Nemojmo se bojati istine

Ovu snagu Učiteljevih riječi vidimo u 6. poglavlju Evanđelja svetog Ivana. Ubrzo nakon što je mnoštvo ostalo zadivljeno umnažanjem nekoliko kruhova i riba koje su svima omogućile da jedu do sitosti, vidimo Ga odlučnog otkriti važnu istinu. Isus dobro zna da će tisuće ljudi koji su ga tamo slijedili teško to razumjeti. Ali On odbija izostaviti ijednu riječ ili razvodniti poruku kako bi bila prihvatljivija: Tko blaguje moje tijelo

i pije moju krv, ima život vječni (Iv 6,54). Gotovo svi tamo odluče otići, jer su njegove riječi tako uznemirujuće: Teška je ovo riječ; tko to može slušati? (Iv 6,60).

Na prvi pogled zbog njegove “pretjerane” drskosti izgubio je više od pet tisuća “sljedbenika”, rečeno jezikom društvenih mreža. Ali za Učitelja, ovaj očiti neuspjeh je kratkotrajan: niti ga sputava niti uvjetuje. Do te mjere da ih je, vidjevši obeshrabrenost i razočaranje na licima dvanaestorice, upitao: Želite li i vi otići? (Iv 6,67). Paradoksalno, da bi ostao s nama Isus radije plaća cijenu samoće. Ne želi po cijenu privremenog uspjeha propustiti hraniti nas euharistijskim kruhom i tako stoljećima pokazivati svoju ljubav prema nama. Za Isusa, kao i za njegovu Crkvu, istina je ljubav prema čovječanstvu. On zna koliko je važno očitovati se na autentičan način, jer želi da se svi ljudi spase i

dođu do spoznaje istine” (1 Tim 2,4).
A istina često boli. „Istina nije jeftina.
Zahtjevno je i gori”, rekao je
svojedobno Joseph Ratzinger.
„Isusova poruka uključuje i izazov
koji vidimo u toj borbi s njegovim
suvremenicima... Tko ne želi biti
zahvaćen tom vatrom, tko to ne želi
prihvatiti, neće mu se ni
približiti.”[1]

Isus govori što ima za reći, kako to
mora reći, kada to mora reći.
Nekoliko dana prije nego što su ga
oni koji su ga slušali u
jeruzalemskom hramu osudili na
smrt, nakon što ih je pred narodom
prokazao kao slijepe vođe,
licemjere... okrečene grobove (usp.
Mt 23,24-27), On ih prekorava. ,
također javno: Zmije, leglo gujine,
kako ćete izbjeći paklenu osudu? (Mt
23,33). Ove riječi su prilično
upečatljive. Isus ne govori ovako
oštro s onima koji su u zabludi ili s
grešnicima. Umjesto toga, On to čini s

onima koji, vjerujući da su pravedni, sprječavaju druge da pristupe Bogu (Mt 23,13). On savršeno dobro zna da njegove riječi izazivaju antipatiju onih koji već kuju urotu da ga ubiju. Ali to Njemu nije važno. Ne obuzdava ga čak ni strah da bi njegovi učenici mogli postati neizravne žrtve njegovih gorućih riječi. Ljubav prema istini i prema svim muškarcima i ženama ima prednost pred ovozemaljskim životom. Sveti Josemaría vrlo jasno sažima ovaj Isusov stav: „Ne bojte se istine, iako vam istina može značiti smrt.”[2] Tim snažnim i oštrim riječima upućenim farizejima, Isus brani od pogreške i daje primjer malom stadu koje će kako godine prolaze (On to već zna) također pretrpjeti mučeništvo iz ljubavi prema Bogu i u obrani iste istine. Jer istina je prva i posljednja riječ ljubavi kršćanskih mučenika.

Mnogi prizori iz života našega Gospodina jasno pokazuju njegovu ljubav prema istini. Kao što je sam rekao na suđenju pred Pilatom, *Ja sam se zato rodio i došao na svijet da svjedočim za istinu* (Iv 18,37). A i mi kršćani smo ti koji, kršteni i potvrđeni da budemo svjedoci Onoga koji je Put, Istina i Život (Iv 14,6), odbijamo podrediti stvarnost osobnim interesima ili ideologijama. Riječ "mučenik" zapravo znači svjedok. Iako Bog ne poziva sve kršćane da proliju svoju krv za vjeru, On očekuje da budemo spremni dati svoje živote, kap po kap, za tu vjeru. Traži od nas da budemo „mučenici bez spektakla“, s „mučeništvom onih koji provode svoje godine radeći samo služeći Crkvi i dušama, i koji stare nasmijani, prolazeći sve vrijeme nezapaženo“[3]. Jer u konačnici, „naše postojanje u ovome svijetu – i osoba i društva – važno je samo kao etapa prema vječnosti. Zato je zemaljski život samo

relativno važan, a ne apsolutno dobro. Apsolutno je važno da budeš sretan, da budeš spašen.”[4]

Ne možemo, a da ne govorimo o onome što smo čuli i vidjeli

Vidimo prekrasan odraz Isusova hrabrog stava u njegovim prvim učenicima. Nakon vatre Pedesetnice, hrabro propovijedanje apostola, koji sada govore bez straha, zadivljuje mnoštvo. To su naučili od Učitelja. U Djelima apostolskim vidimo Petra i Ivana izvedene pred veliko vijeće jer su javno uzvikivali istinu o uskrsnuću našega Gospodina i branili iscjeljenje hromog čovjeka. Nakon noći provedene u zatvoru, bivaju podvrgnuti ispitivanju, na kojem se nalazi i taj izliječeni čovjek. Pitaju ih starješine i pismoznanci: Kojom snagom ili kojim imenom to učiniste? (Djela 4,7). Petar daje jasan i potpun odgovor. Ne ostaje ni naznaka kukavičluka koji ga je naveo

da laže i zaniječe našega Gospodina tijekom tamne noći Muke: Neka je na znanje svima vama i svemu narodu Izraelovu da je po imenu Isusa Krista iz Nazareta, kojega ste vi razapeli, koga je Bog uskrisio od mrtvih, po njemu ovaj stoji pred vama zdrav (Dj 4,10). Smjelost s kojom Petar i Ivan govore ostavlja ih zapanjenima. Ne znaju što učiniti osim da im naredе da više ne poučavaju ili čine išta u Isusovo Ime. A Petar i Ivan odgovaraju: Je li pravo u Božjim očima slušati vas radije nego Boga, vi prosudite; jer ne možemo ne govoriti o onome što smo vidjeli i čuli (Dj 4,19-20).

Ovi primjeri iz života Isusa i prvih učenika daju nam jasne smjernice kako naviještati Kristovu istinu. Lažna razboritost mogla bi nas navesti da držimo samozadovoljne govore ili da šutimo kada bismo trebali govoriti. Naravno, evangelizirati ne znači uvijek ulaziti

u sukob, ali ne znači ni uvijek ga izbjegavati, raditi kompromise s istinom. Sveti Josemaría je napisao: „Kompromis? To je riječ koja se nalazi samo ('Mora se napraviti kompromis!') u rječniku onih koji nemaju volje za borbom – lijenih, lukavih, kukavica – jer oni sebe smatraju poraženima prije nego što počnu.” [5] Istodobno, bilo bi previše olako misliti da se vjera može prenijeti bez jasnog i snažnog govora ili bez suočavanja s problemima, čežnjama i brigama svake epohe, svake osobe.

U svakom slučaju, kada kršćani nastoje živjeti u skladu sa svojim pravim identitetom, ponekad će morati prevladati strah od ismijavanja, od brige o tome “što će drugi reći”. Danas se Isusovi učenici možda neće morati brinuti da će biti bačeni lavovima ili stavljeni u zatvor, kao što se dogodilo Petru i Ivanu i tolikim svecima koji su sudjelovali

prije nas u čuvanju i davanju svjedočanstva za vjeru. Može se, međutim, dogoditi da naš ugled u javnosti bude okaljan, ili čak da budemo progonjeni zbog naše obrane ljudskog dostojanstva i slobode savjesti, koji su temelj za prakticiranje vjere, za poštivanje života i za tolike druge neotuđive istine.

Kršćanski život, rekao je sveti Josemaría, nije “protiv ničega”; to je „potvrda, optimizam, mladolikost, radost i mir.”[6] Ali upravo zato moramo imati „hrabrosti živjeti javno i postojano po našoj svetoj vjeri.”[7] Ne možemo dopustiti da naša ljubav prema Bogu i istini slabi u našim životima, jer bez te ljubavi i te istine više ne bismo imali što navijestiti svijetu. Štoviše, važno je u svakoj situaciji pokušati pronaći način da učinimo najveće moguće dobro, imajući na umu da prenošenje istine ne ovisi samo o tome što

govorimo, već i o tome što razumiju oni koji nas slušaju. Isus je također ponekad odlučio šutjeti (usp. Lk 4,28-30; Mt 26,63); iako je često govorio otvoreno, uvijek je tražio najbolji način da Ga razumije svaka osoba koja ga sluša. Stoga ponekad može biti kontraproduktivno inzistirati na istini, pa je umjesto toga bolje pričekati drugu priliku ili preispitati razloge koje navodimo u obrani te istine. Također, kao dio tog napora, morat ćemo nastojati razumjeti razloge koje drugi daju, što nam može pomoći da produbimo vlastito razumijevanje vjere i uvidimo slabosti u vlastitim argumentima.

U Prvoj poslanici svetoga Petra, koju bismo mogli nazvati prvom enciklikom u povijesti, jasno je izložena ova apostolska panorama: častite u svojim srcima Krista Gospodina kao sveca, uvijek spremni na obranu svakome tko od vas

zatraži razlog za nadu koja je u vama; ali činite to s blagošću i poštovanjem, imajući čistu savjest, kako bi se, kad vas klevetaju, posramili oni koji grde vaše dobro ponašanje u Kristu (1 Pt 3,15-16).

U „aeropagu“ suvremenog svijeta

Izazov evangelizacije zahtijeva ne samo hrabrost, već i intelektualnu i teološku pripremu u skladu s okolnostima svakoga, "dar jezika" i suosjećanje sa suvremenom kulturom, koja je naš vlastiti svijet. Primjer svetog Pavla u Ateni može nam pomoći razumjeti kako djelovati u novim "areopagima" našeg vremena (usp. Dj 17,16 i dalje). Prvo, vidimo Pavlov duboki unutarnji nemir u suočavanju s gradom predanim idolopoklonstvu. Ipak, njegov žar ga ne navodi da govori ogorčeno ili nemilosrdno.[8] On istražuje teren i sluša: najprije svoju židovsku braću u sinagogi, a potom,

na ulici, epikurejske i stoičke filozofe, s kojima se upušta u razgovor, iznoseći vlastite ideje o Bogu i životu. Osim što se zanima za gradsku arhitekturu, Pavao pokazuje veliko poznavanje njihove literature, što mu omogućuje da svoju poruku prilagodi onima koje zanima ono što ima za reći. Sveti Pavao prilagođava svoje propovijedanje ovoj teškoj publici, ali odbija razvodniti evanđeosku poruku. Govor koji drži na Areopagu ostaje uzor za nas, vrijedan ponovnog čitanja.

Sveti Pavao isprva hvali ljepotu oltara podignutog nepoznatom Bogu, na koji je naišao hodajući gradom. Ova kulturološka referenca približava ga njegovim sugovornicima i omogućuje mu govoriti o tom tajanstvenom Bogu, za kojeg tvrdi da ga poznaje. Različitim literarnim referencama na grčke pjesnike, sveti Pavao vješto usmjerava govor prema istini koju

želi prenijeti: da smo svi mi stvorenja tog nepoznatog Boga, jer on je Stvoritelj i Gospodar svega. Također im objašnjava kako se Bog učinio prisutnim među nama, ne preko idola koje su sagradile ljudske ruke, već uzevši tijelo i nudeći kao dokaz svog božanstva svoje uskrsnuće od mrtvih.

Prema riječima svetog Pavla, istina srca vjere – kerigma, kako se ponekad naziva – svijetli svim svojim sjajem pred kulturnim i poganskim narodom. Ipak, kao što se dogodilo našem Gospodinu u govoru o Kruhu života, većina publike je pristojno otišla: O tome ćemo te još slušati (Dj 17,32). Nisu sve uši isprva spremne prihvatiti Božju riječ. Ali neki ljudi odluče ostati. Pripovijest dodaje da su Dionizije Areopagit, žena po imenu Damara i nekoliko drugih prihvatili vjeru tog dana. Pavlova hrabrost, intelektualna pripremljenost i razumijevanje za

druge, kao i kod mnogih današnjih kršćana, potpaljivanje je koje omogućuje Duhu Svetom da zapali Kristovu vatru u mnogim srcima. Štoviše, ovaj odlomak iz života svetog Pavla uči nas kako komunicirati s kulturom koja je ponekad izgubila čak i sam jezik potreban da se Bogu obraćamo imenom.

Sve za svakoga

Riječi i život kršćanina ponekad mogu biti skandalozni, ne zato što on ili ona čine nešto loše, već zbog onoga što se smatra društveno prihvatljivim. Dakako, kršćanski način življenja može, čak i bez namjere, predstavljati jasnu suprotnost sa stilom života mnogih ljudi danas: u njihovim osobnim odnosima, u određenim profesionalnim navikama, u načinima dobrog provoda. Ovi životni stilovi i navike ne samo da dobivaju široko odobravanje;

ponekad su postali i zakonski provediva prava.

Stoga bi se netko mogao osjećati osuđenim i poniženim kada čita izjavu poput ove svetog Pavla: Ne dajte se zavesti! Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici, ni mekoputnici, ni muškoložnici, ni kradljivci, ni lakomci, ni pijanice, ni psovači, ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega (usp. 1 Kor 6,9-10). Ove su riječi možda šokirale neke od Korinćana koji su ih čuli, a to sigurno čine i danas. Mi kršćani želimo uvijek govoriti pozitivno, a načini govorenja mogu se mijenjati ovisno o vremenu i sugovornicima; ali ne možemo činiti kao oni učitelji koji govore ono što bi svatko želio čuti (usp. 2 Tim 4,4). Jer kako je prorok Izaija upozorio: Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom, koji od tame svjetlost prave, a od svjetlosti tamu, koji od gorkoga

prave slatko, a od slatkoga gorko! (Iz 5,20).

U isto vrijeme, naše svjedočenje istine ne može se svesti na osudu zla. Evanđelje je prije svega najava bezuvjetne Božje ljubavi prema svakom čovjeku. Riječi svetog Pavla nisu ograničene na osudu poroka i grijeha. Odmah nakon gore navedenih snažnih riječi dodaje: I takvi ste bili neki od vas. Ali ti si opran, ti si posvećen, ti si bio opravdan u imenu Gospodina Isusa Krista i u Duhu Boga našega (usp. 1 Kor 6,11).

Možda danas više nego ikad vidimo kako „zadaca evangelizacije djeluje unutar granica jezika i okolnosti. Neprestano nastoji djelotvornije prenijeti istinu evanđelja u određenom kontekstu, ne odričući se istine, dobrote i svjetla koje može donijeti kad god savršenstvo nije moguće. Misionarsko srce svjesno je

tih granica i čini se 'slabim sa slabima ... sve za svakoga'" (1 Kor 9,22)."[9] Tko god iskusi duboko prijateljstvo s Bogom i s drugima, lako mu je asimilirati istinu u vlastitom životu i objaviti je slobodno i s ljubavlju, prateći druge na kosoj ravnini. Istina je da je „za mnoge ljude svetac 'neugodna' osoba za život. Ali to ne znači da on mora biti nepodnošljiv. — Svečeva revnost nikada ne smije biti gorka. Kada ispravlja, nikada ne bi trebao ranjavati. Njegov primjer nikada ne bi smio biti arogantna moralna pljuska u lice njegovom bližnjem.”[10]

Danas, kao i jučer, da bismo primili Božje milosrđe trebamo spoznati da smo grešnici, što ponekad zahtijeva polagano i strpljivo putovanje, prvo u svakome od nas. Koliko je važno da kroz život svi zajedno imamo prijatelje koji nas razumiju i prosvjetljuju pravim riječima. Jer

samo nas istina čini slobodnima. Samo istina može osloboditi naša srca (usp. Iv 8,32) i donijeti nam istinsku radost. I to je ono što znači evangelizirati: „uvijek se radi o tome da ljude učinimo sretnima, vrlo sretnima." jer „Istina je neodvojiva od istinske radosti.”[11]

[1] Joseph Ratzinger, Bog i svijet, Barcelona 2011., str. 209-211.

[2] Sveti Josemaria, Put, br. 34.

[3] Sveti Josemaria, Križni put, 7.4.

[4] Sveti Josemaría, Pisma, lipanj 1973., br. 12.

[5] Put, br. 54.

[6] Kovačnica, br. 103

[7] Sveti Josemaría, Brazda, br. 46.

[8] Usp. Put, br. 396 i 397.

[9] Franjo, Evangelii gaudium, br. 45.

[10] Kovačnica, br. 578.

[11] Brazda, br. 185.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-
xiv-rijecima-davati-svjetlo/](https://opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-xiv-rijecima-davati-svjetlo/) (30.03.2026.)